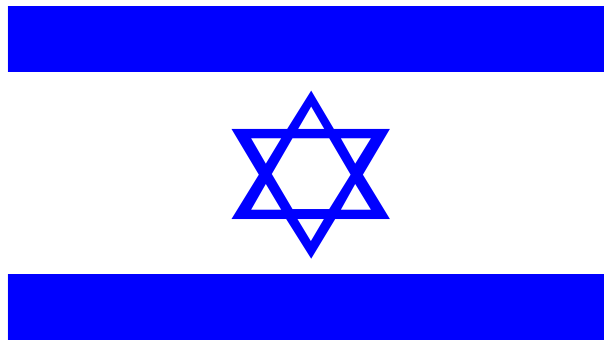

בי"ה ה' באייר

המגדת יום העצמאות

ברוך שדהזיילנו וקייבנו והג'יענו לאמן הזה

"לפיכך נתכנסנו, אנו חברי מועצת העם, נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ ישראל, ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, היא מדינת ישראל."

אמר רבי יצחק: לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, שהיא מצווה ראשונה שנצטוו בה ישראל.

ומה טעם פתח בבראשית, משום (תהלים קיא ו) לֶחֶם מַעֲשִׂיו הַגִּיד לַעֲמֹו לַתֵּת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִים, שֶׁאִם יֹאמְרוּ אֹמֹת הָעוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל לִסְטִים אַתֶּם, שֶׁכִּבַּשְׁתֶּם אַרְצוֹת שִׁבְעָה גּוֹיִים, הֵם אֹמְרִים לָהֶם כֹּל הָאָרֶץ שֶׁל הַקֶּב"ה הִיא, הוּא בְרָאָה וְנִתְּנָה לְאִשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו, בְּרִצּוֹנוֹ נִתְּנָה לָהֶם וּבְרִצּוֹנוֹ נִטְלָה מֵהֶם וְנִתְּנָה לָנוּ: (רש"י)

"אם יש בכלל בעולם תביעות חוקיות על חבל מחבלי-אדמה חייבים כל העמים המאמינים בכתבי הקודש להודות במרות היהודים על חבל ארץ זה".

(הרצל)

"לא נמניתי בין אלה שהאמינו שהאומות המאוחדות יקימו לנו המדינה, כי היה ברור שנצטרך להקים המדינה בעצמנו... לכתחילה היה רצוי שהאו"ם יבצע החלטתו, אבל בדיעבד אין להצטער על כך שהמדינה היהודית הוקמה לא בזכות האומות המאוחדות – אלא ברצוננו ובכוחנו אנו, ושלא כוח בינלאומי עמד בפני הפולשים הערבים – אלא צבא הגנה לישראל.

ההשגחה ההיסטורית של עם ישראל – כל אחד יתפוס אותה לפי הכרתו ורוחו, מי מבחנה דתית ומי מבחינה מדעית – הטילה עלינו יסודה והגנתה של מדינת ישראל, ולא על או"ם. לא צבא אמריקאי וסוביאטי – אלא צבא יהודי עמד בפני הפולשים והדף אותם. הדורות הבאים יהיו גאים על עובדה זו".

(דוד בן-גוריון, במסיבת עיתונאים כו בחשוון תש"ט – 28.11.1948)

"לך לך... אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א)

קום והתהלך בארץ

קום והתהלך בארץ בתרמיל ובמקל
וודאי תפגוש בדרך שוב את ארץ ישראל
יחבקו אותך דרכיה של הארץ הטובה
היא תקרא אותך אליה, כמו אל ערש אהבה.

זאת אכן אותה הארץ, זאת אותה האדמה,
ואותה פיסת הארץ הנצרבת בחמה
ומתחת לאספלט לבניי הראווה
מסתתרת לה מולדת בישנית וענווה.

בכרמי עצי הזית ומסתור המעיין
עוד שומרים על חלומה וחלומינו הישן
וגגות אודמים על הר וילדים על השבילים
במקום שבו דרכנו עם חגור ותרמילים.

גדולה היא מצוות ישיבת ארץ ישראל,
שכן היא המצווה הראשונה שנצטווה עליה איש יהודי מעולם.
(ר' מאיר יחיאל מאוסטרובצה)

"חובה לנו להודיע לכל אחינו, מכל החוגים השונים, שכולם דורשים טובת עמנו והרחבת זכויותינו בארץ ישראל, כי יסודה של הצהרת הממשלה הבריטית, שנטעה לנו נצר רך לצמיחת גאולה, מבוססת בעיקרה על המבט, שטובי אומות העולם בכלל וטובי העם הבריטי בייחוד, מביטים על קישורנו לארץ-ישראל בצדק, כעל דבר מקודש בקדושת שמים, והם מושפעים בזה מתוך האספקלריא-של-קודש - התנ"ך המקודש לחלק היותר גדול של עמי התרבות שבזמננו.

שונאי ישראל, בין מבית ובין מבחוץ, משתמשים עכשיו הרבה בעלילה, שישראל הצעיר אבד את קישורו אל הספר הקדוש, ועל כן לא לו הזכות על הארץ התנכ"ית. ואנחנו הננו חייבים לעמוד על המשמר להראות לכל באי-עולם, שנשמת ישראל חיה היא בעצם צביונה, והארץ התנכ"ית מגיעה ושייכת לעם התנכ"י. כי בכל נשמתו חי הוא ברוח של ארץ הקודש ברוח הספר הקדוש הזה. וכן היא האמת, שבפנימיות רוחם, בנינו למודי-ה' הם והאידיאל של חייהם הוא כולו קודש, כולו תנכ"י. חובתנו הקדושה היא, כי בראשית הצעדים יהיה ניכר כראוי, חותם חתום והטוהר התנכ"י, הממוזג בחיינו מדורות עולם.... ובשעה הגדולה הזאת יובלט צביונו הלאומי המקורי, בבנין החברתי של חיי עמנו על אדמתנו. רק שיבת ישראל אל ארצו, אל מכוננו וממלכתו, אל רוח קדשו, נבואתו ומקדשו, עתידה היא להביא לעולם את אותה הנהרה העליונה, שכל הנשמות האצילות של האנושות כולה עורגות אליה".

(מתוך מכתב שכתב הרב קוק, שנתיים אחרי הצהרת בלפור, להסתדרות "המזרחי")

"קראתי פעם לציונות אידיאל אין סופי, ואני מאמין באמת כי גם לאחר השגת ארצנו, ארץ ישראל, לא תחדל מלהיות אידיאל. כי בציונות כפי שאני מבין אותה, כלולה לא רק השאיפה אל כבדת ארץ מובטחת כחוק, בשביל עמנו האומלל, אלא גם השאיפה לשלמות מוסרית ורוחנית".

(הרצל)

"כי כה אמר ה' אלוהים הנני אני ודרשתי את-צאני ובקרתים: כבקרת-רעה עדרו
 ביום-היותו בתוך צאנו נפרשות כן אבקר את-צאני והצלתי אתהם מכל-המקומות
 אשר נפצו שם ביום ענן וערפל: והוצאתים מן-העמים וקבצתיים מן-הארצות
 והביאותים אל-אדמתם ורעיתים אל-הרי ישראל באפיקים ובכל מושבי
 הארץ: במרעה-טוב ארעה אותם ובהרי מרום-ישראל יהיה נוהם שם תרבענה בנה
 טוב ומרעה שמן תרעינה אל-הרי ישראל: אני ארעה צאני ואני ארביעם נאם ה'
 אלוהים: את-האבדת אבקש ואת-הנדרות אשיב ולנשברת אונבש ואת הזוזה
 אונזק ואת-השמנה ואת-הזוזה אשמיד ארענה במשפט: " (יחזקאל לד יא-טז)

" כה אמר ה' אלוהים עוד זאת אדרש לבית-ישראל לעשות להם ארצה אתם כצאן
 אדם: כצאן קדשים כצאן ירושלים במועדיה כן תהיינה הערים הזורבות מלאות צאן
 אדם וידעו כי-אני ה': " (יחזקאל לו , לז-לח)

בארץ אהבתי

מלים : לאה גולדברג
 לחן : מוני אמריליו

בארץ אהבתי השקד פורח
 בארץ אהבתי מחכים לאורח-
 שבע עלמות
 שבע אמהות,
 שבע כלות בשער.

בארץ אהבתי על הצריח דגל,
 אל ארץ אהבתי יבוא עולה רגל.
 בשעה טובה,
 בשעה ברוכה,
 המשכיחה כל צער.

אך מי עיני נשר לו ויראנו,
 ומי לב חכם לו ויכירנו.
 מי לא יטעה,
 מי לא ישגה,
 מי ומי יפתח לו הדלת?

"קוּבִי אֲוִרִי כִּי-בָא אֲוִרָה וּכְבוֹד ה' עִלְיָךְ יִרְוּוּ: כִּי-תִגַּה הַזּוֹשֵׁף יְכַסֶּה-אֶרֶץ
 וְעֵרְפָל לְאֲמִים וְעִלְיָךְ יִרְוּוּ ה' וּכְבוֹדוֹ עִלְיָךְ יִרְאֶה: וְהִלְכּוּ גוֹיִם לְאֲוִרָה וּמַלְכִים
 לְנִגְזָה יִרְוּוּ: שְׂאֵי-סָבִיב עֵינֶיךָ וּרְאֵי כָל־מַקְבָּצֵי בָּאוּ-לָךְ בְּנֵיךָ מִרְוּזוֹק יָבֹאוּ וּבְנֵיךָ
 עַל-צַד תִּתְאַמְנֶה: אִזְ תִּרְאֵי וְנִהְרַתְּ וּפְזוּד וְרוּזֹב לְבַבְךָ כִּי-יִהְפֹּף עִלְיָךְ הַמּוֹן יָם זֹיֵל
 גוֹיִם יָבֹאוּ לָךְ: שִׁפְעַת גְּמֻלִים תִּכְסֶּף בְּכָרִי מִדִּיָן וְעֵינְךָ כָל־מַשְׂבָּא יָבֹאוּ וְהִב
 וּלְבוֹנָה יִשְׂאוּ וְתִהְלֹת ה' יִבְשֶׁרוּ: כָּל-צֶאֱן קָדָר יִקְבָּצוּ לָךְ אִילֵי גְבוּיֹת יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל
 יַעֲלוּ עַל-רִצּוֹן מִן-בְּזוּי וּבֵית תִּפְאָרְתִּי אֶפְאֵר: מִי-אֵלֶּה כָּעֵב תִּעֹפִינָה וּכְיוֹנִים אֶל-
 אֶרְבֵּיתֵיהֶם: כִּי-לִי אִיִּים יִקְוּוּ וְאֲנִיֹּת תִּרְשִׁישׁ בְּרִאשׁוֹנָה לְהַבִּיא בְנֵיךָ מִרְוּזוֹק כְּסָפָם
 וְוָהֶבֶם אֲתֵם לְשֵׁם ה': אֶ-לְהִיךָ וּלְקָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֹאֲרָךְ: וּבָנֹו בְנֵי-זָכָר זֹמְתִיךָ
 וּמַלְכֵיהֶם יִשְׂרָאֵל כִּי בְקִצְפֵי הַכִּיתִיךָ וּבִרְצוֹנֵי רוּזְמִתִּיךָ: וּפְתַחְזוּ שְׁעָרֶיךָ תַּמְיִד
 יוֹמָם וּלְיָלָה לֹא יִסָּגְרוּ לְהַבִּיא אֶלְיָךְ זֹיֵל גוֹיִם וּמַלְכֵיהֶם גְּהוֹגִים: " (ישעיה ס, א-יא)

"בחדשים האחרונים של שהותי בפריז כתבתי את הספר "מדינת – היהודים". איני זוכר, שכתבתי משהו מימי במצב-רוח מרומם כל-כך, כמו שכתבתי ספר זה. היינה אמר, ששמע משק-כנפיו של נשר מעל ראשו, בשעה שכתב שירים מסוימים. גם לי נדמה היה שאני שומע מעין משק-כנפיים בשעה שכתבתי ספר זה..."

(תולדות חיי, תיאודור הרצל)

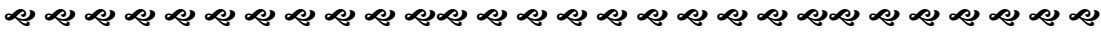
"שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּבַת ה' אֶת-שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ כְּזוֹלָמִים: אֹי יִמְלֹא שִׁזּוֹק פִּינּוּ וּלְשׁוֹנֵינוּ רִנָּה אֹי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם-אֱלֹהִים: הַגְּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵינּוּ שְׂמִיזִים: שׁוֹבָה ה' אֶת שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בְּנֹגֵב: הַזֹּרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הַלֹּחֵף יִלָּךְ וּבָכָה נִשְׂא מִשֶּׁף-הַזֹּרֵעַ בֹּא-יָבֵא בְּרִנָּה נִשְׂא אֶלְמֹתָיו:"

(תהלים פרק קכו)

מהות יהודי ארץ ישראל – עוד לפני המדינה- היא לא תלות (כלכלית מחשבתיית פוליטית), אין אנו מחקים מישהו – אלא הולכים בדרכנו. אנו לא דומים לליבור באנגליה, לקומוניזם ברוסיה או לסוציאל-דמוקרטים בגרמניה... לא נכפף לא לאמריקה ולא לרוסיה – נלך בדרכנו.

(יומן בן-גוריון, 25 בנובמבר 1948)

שאו ציונה

מלים : נ. רוזנבלום
לחן : זלודקובסקי

שאו ציונה נס ודגל
דגל מחנה יהודה
מי ברכב מי ברגל
געש נא לאגדה!
יחד נלכה, נא נשובה
ארצה אבותינו,
אל ארצנו האהובה
ערש ילדותנו!

שובו, שובו ממרחקים,
ארצה ארץ אבות!
נוסו, נוסו ממעמקים
בעזרת שוכן ערבות!
אז עם נהיה כמו היינו,
מנו יתד פנה
אז אך שחוק קמלא פינו
ולשונו רנה!

ארץ

מלים : אילן גולדהירש
לחן : שייקה פייקוב

ארץ, ארץ, ארץ,
ארץ תכול אין עב,
והשמש לה כדבש וחלב.
ארץ בה נולדנו
ארץ בה נחיה,
ונשב בה, יהיה מה שיהיה.

ארץ שנאהב
היא לנו אם ואב
ארץ של העם
ארץ לעולם
ארץ בה נולדנו ארץ בה נחיה
יהיה מה שיהיה.

ארץ, ארץ, ארץ,
ים אל מול החוף,
ופרחים וילדים בלי סוף.
בצפון כנרת
בדרום חולות,
ומזרח למערב נושק גבולות.

ארץ, שנאהב...

ארץ, ארץ, ארץ,
ארץ התורה,
את מקור האור ושפת האמונה.
ארץ, ארץ, ארץ,
ארץ יקרה,
הן הבטחת שאין זו אגדה.

"אהבת העם ועזרתו-נכס יקר וחיוני שיש לשמור עליו כעל בבת-עינינו".

(מדברי דוד בן גוריון)

"הנצחון שלנו אינו מטרה אלא אמצעי: גם עם הקמת שלום יציב בינינו ובין שכנינו ועם הבטחת גבולות המדינה כאשר זה יתכן בימינו – עוד רחוקים אנו ממחוז חפצנו; כי לא הקמנו מדינה בשביל 800,000 יהודי ארץ-ישראל – אלא בשביל העם היהודי כולו, וקיבוץ גלויות והכשרת הארץ בשביל קליטתם דורש מאיתנו חזון – חזון רב-תוכן ועלילה של יצירה גדולה – אשר יהפוך ארץ נשמה ועזובה זו למרכז עברי רב-אוכלוסין ועשיר תרבות ואדיר-אוניו, שיגלם את כיסופי הגאולה של דורות בשלמותם, ולמען עמידתנו במערכה ולמען כוננתנו לעתיד נתאזר בשלושה אלה: גבורה, תבונה, חזון."

(דוד בן גוריון, יז בתשרי תש"ט)

- (טז) כי שִׁבַּר דְּלִתוֹת נַחֲשֵׁת וּבְרִיחֵי בְּרִזֵּל גִּדְעָ:
- (יז) אֲוֹלִים מִדֶּרֶךְ פֶּשַׁעַם וּמַעֲוֹנֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ:
- (יח) כֹּל אֲכַל תִּתְעַב נֶפֶשׁם וַיִּגִּיעוּ עַד שְׁעָרֵי מָוֶת:
- (יט) וַיִּזְעַקוּ אֶל יְדוּד בְּצַר לֵהֶם מִמַּצְקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעַם:
- (כ) יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם וַיִּמְלֹט מִשְׁחִיתוֹתָם:
- (כא) יוֹדוּ לַיְדוּד חֲסֵדוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם:
- (כב) וַיִּזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה:
- (כג) יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֵנוֹת עָשִׂי מִלֵּאכָה בְּמִים רַבִּים:
- (כד) הִמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְדוּד וּנְפִלְאוֹתָיו בְּמִצּוֹלָה:
- (כה) וַיֹּאמְרוּ וַיַּעֲמֵד רוּחַ סַעֲרָה וַתִּרְוַמֶם גְּלוֹ:
- (כו) יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת נֶפֶשׁם בְּרָעָה תִתְמוּגָג:
- (כז) יַחֲוּגוּ וַיִּנּוּעוּ כְּשֹׁכֹר וְכֹל חֲכֵמָתָם תִּתְבַּלַּע:
- (כח) וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְדוּד בְּצַר לֵהֶם וּמִמַּצְוֹקֵיהֶם יוֹצִיאֵם:
- (כט) יָקָם סַעֲרָה לְדַמְמָה וַיִּחַשּׁוּ גְלוֹיָם:
- (ל) וַיִּשְׁמַחוּ כִּי יִשְׁתַּקּוּ וַיִּנְחַם אֶל מַחוּז חֶפְצָם:
- (לא) יוֹדוּ לַיְדוּד חֲסֵדוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם:
- (לב) וַיִּרְוַמְמוּהוּ בְּקֵהֶל עָם וּבְמוֹשֵׁב זַקֵּנִים יִהְלִוּהוּ:
- (לג) יֵשֶׁם נִהְרוֹת לְמַדְבָּר וּמִצְאֵי מִים לְצִמְאוֹן:
- (לד) אֶרֶץ פְּרִי לְמִלְחָה מִרְעֵת יִשְׁבֵי בָהּ:
- (לה) יֵשֶׁם מַדְבָּר לְאֶגֶם מִים וְאֶרֶץ צִיָּה לְמִצְאֵי מִים:
- (לו) וַיּוֹשֵׁב שָׁם רְעִבִים וַיִּכּוֹנְנוּ עִיר מוֹשֵׁב:
- (לז) וַיִּזְרְעוּ שְׂדוֹת וַיִּטְעוּ כִּרְמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה:
- (לח) וַיִּבְרַכֶם וַיִּרְבּוּ מֵאֵד וּבִהְמַתֶּם לֹא יִמְעִיט:
- (לט) וַיִּמְעֹטוּ וַיִּשְׁחוּ מֵעֶצֶר רָעָה וַיִּגְוּן:
- (מ) שִׁפְףָּ בּוֹז עַל נְדִיבִים וַיִּתְעַם בְּתֵהוּ לֹא דָרַךְ:
- (מא) וַיִּשְׁגַּב אֲבִיוֹן מַעוֹנֵי וַיִּשֶׁם כְּצֹאֵן מִשְׁפָּחוֹת:
- (מב) וְרָאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמַחוּ וְכֹל עוֹלָה קִפְצָה פִּיהָ:
- (מג) מִי חֲכָם וַיִּשְׁמַר אֱלֹהֵי יִתְבוֹנְנוּ חֲסֵדֵי יְדוּד:

(תהלים קז)

אוֹדֶךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי-לִי לִישׁוּעָה:

אָבֵן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֵאשׁ פָּנָה:

מֵאֵת יְדוּד הִיְתָה זֹאת הִיא נְפִלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ:

זֶה-הַיּוֹם עָשָׂה יְדוּד נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בּוֹ:

אָנָּה יְדוּד הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּה יְדוּד הַצְּלִיחָה נָּא: (תהלים קיח כא-כה)

שירי לי עוד

מלים ולחן : שייקה פייקוב

שלום לך ארץ
ארץ נחמדת,
"למה נרדם
התור בגנך?"
למה חדלו
שיריך לפרוח
למה נדם
קולך?

שירי,
שירי לי
כי טוב הזמר,
שירי לי שירי-
שירי לי
עוד..
שירי...
שירי לי,
כי טוב הזמר,
שירי לי
עוד ועוד...

חרף וקיץ
שרתי עליך,
שתיל תקוותי
צמח בשדך.
את לי מקלט
ואת לי "הרוח"
על כן יקר לי
שמך

שירי...

וביום חגך
הרשיני לשמוח,
ורד אצמיד
לדש חולצתך,
אני אתך
ויש בי עוד כח,
לזרום כאן עם
שירך,

שירי...

עוד לא תמו כל פלאיך

מלים : יורם טהרלב

ארצנו הקטנטונת, ארצנו היפה
מולדת בלי כותנת, מולדת יחפה,
קבליני אל שיריך, כלה יפהפיה,
פתחי לי שעריך, אבוא במ אודה י-ה.

בצל עצי החורש הרחק מאור חמה
יחדיו נכה פה שורש אל לב האדמה,
אל מעיינות הזוהר אל בארות התום
מולדת ללא תואר וצועני יתום.

עוד לא תמו כל פלאיך
עוד הזמר לו שר
עוד לבי מכה עם ליל
ולוחש לו בלאט,

את לי את רק האחת
את לי את אם ובת,
את לי את המעט
המעט שנתר.

נביאה בבגדינו את ריח הכפרים
בפעמון לבנו יכו העדרים,
ישנה דממה רוגעת וקרן אור יפה
ולאורה נפסעה ברגל יחפה.

בוא שיר עברי...

ארצי התפתחה מגליל ועד נגב
ישובים אל ההר וערים במדבר
כבישים למכביר ולכל אחד יש רכב
וברכב יש רדיו ששר
שר בכל השפות ומכה בכל קצב
מה שיש, פחות או יותר
אבל שיר עברי הוא עוד כאן הוא עודנו
הוא איננו מותר

בוא שיר עברי...

ערב מול גלעד

מלים: לאה גולדברג
לחן: מיקי גבריאלו

האילנות כל-כך כבדים,
כופף הפרי את הבדים,
זו השעה המרגיעה,
בה נרדמים הילדים.

אל הבקעה מן הגלעד
טלה שחור ורך ירד,
כבשה פועה בוכה בדיר –
זה בנה הקט אשר אבד.

ישוב טלה אל חיק האם
ישכב בדיר וירדם
והכבשה תשק אותו
והיא תקרא אותו בשם.

נסתר הליל בין הבדים
והנביא הגלעדי
יורד דומם אל הבקעה
לחזות בשנת הילדים.

ישוב טלה אל חיק האם
ישכב בדיר וירדם
והכבשה תשק אותו
והיא תקרא אותו בשם.

כנרת

מלים: רחל

שם הרי גולן, הושט היד וגע במ! –
בדממה בוטחת מצוים: עצור.
בבדידות קורנת נם חרמון הסבא
וצנה נושבת מפסגת הצחור.

שם על חוף הים יש דקל שפל צמרת,
סתור שער הדקל כתינוק שובב,
שגלש למטה ובמי כנרת

כאן

מלים: עוזי חיטמן

כאן ביתי, פה אני נולדתי,
במישור אשר על שפת הים,
כאן החברים איתם גדלתי,
ואין לי שום מקום אחר בעולם.

כאן ביתי, פה אני שיחקתי
במשעול אשר על גב ההר,
כאן מן הבאר שתיתי מים
ושתלתי עשב במדבר.

כאן נולדתי, כאן נולדו לי ילדי
כאן בניתי את ביתי, בשתי ידי,
כאן גם אתה איתי
וכאן כל אלף ידדי
ואחרי שנים אלפיים,
סוף לנדודי.

כאן את כל שירי אני ניגנתי
והלכתי במסע לילי,
כאן בנעורי אני הגנתי
על חלקת האלוהים שלי.

כאן את שולחני אני ערכתי
פת של לחם, פרח רענן,
דלת לשכנים אני פתחתי
ומי שבא נאמר לו אהלן.

בוא שיר עברי

מלים ולחן: קובי לוריא

בוא שיר עברי מן הגיא מן העמק
והבא אתך את טעם הנגון הישן
בדרום פורח רגב, בצפון נמס השלג
חזור שיר עברי אל תהיה בישן

הבקר כבר עלה והציף את העמק
מלאו האסמים ועמוס הדגן
כבדים לעיפה האשכולות שבכרם
והבשילו הפרות שבגן
פרושה כמרבד כחולה הכנרת
ומעל נישאים ההרים
ורועה קטנה מול הגיא מזמרת
זמר קט לעדרים

בוא שיר עברי...

מה יפה השנה אכרים יוצאים לדרך
וקוצרים ברנה את תבואת הקציר
ונובטים הנבטים ופורח כל פרח
ורבתה ערמת החציר
בשביל בין השדות נוסע הטרקטור
והרוח לבקר עונָה
ושיר עברי בוקע מטרנזיסטור
אך הזמר קצת שונה

מסביב למדורה

מלים : נתן אלתרמן
לחן : יאיר רוזנבלום

אָמַתְם לֹא הִיתָה לְהֵם אָם.
לֹא יִדְעָה בְצִאתְם לְדֶרֶךְ.
הִיָּה לִילָה עֵמוֹק וְנוֹשֵׁם
כִּתְמִיד בְּנִיסָן הַיָּרֵחַ.
וַיִּשְׁבֶּה בּוֹ עֵדֶת נְעָרִים בְּנֵי-בְלִי-שָׁם,
חֲשׁוּפֵי מִרְפָּקִים וּבְרֶךְ.

הֵם הִקְשִׁיבוּ הִקְשֵׁב וְהַחֲרַשׁ
אוֹ שִׁלְבוּ בְשִׁיחָה דְבַר וַיִּכּוּחַ.
לִפְנֵיהֶם, עָלֵי רֵגֶל שֶׁל אֵשׁ,
מְדוּרָה חֲגֵה-נְעָה בְרוּחַ.
לֹא יוֹתֵר. אֵךְ בְּכֹתֵב הָאִמָּה הֶעֱקֵשׁ
אוֹתוֹ לִילָה נִחְרַת עָלֵי לוֹחַ.

אֵת הָעֵל הַפְּשׁוּט כַּעֲפָר
הֵם נִשְׂאוּ בְלֵי הַבֵּט אַחֲרֵיהֶם.
לֹא תִקַּע לִפְנֵיהֶם הַשׁוֹפָר,
לֹא לִטֶף קִדְקֵדִים בְּלִיל חוֹרֶף.
לֹא. בְּשָׁנֵי שְׂרוּוֹלִים הַקְּשׁוּרִים לְצוּאָר
רַק הַסּוּדֵר חֲבֵקֵם מֵעֶרֶף.

נְעִלִים נִקְשׁוֹת, יִלְקוּטִים,
סַעֲדָה שֶׁל זֵיתִים וּפְרֵי-תָמָר,
וּסְפָלֵי אֱלוֹמִינִיּוֹם קְמוּטִים
וְרַעוּת, וְקִרְבָּן לֵאמֹר.
מֵה נּוֹסִיף וְנִמְנָה?... מְדַבְּרִים פְּעוּטִים
נוֹצְרוֹת אֲגָדוֹת. זֶה הַחוּמֵר.

מֵה נִשִּׁיר עֲלֵיהֶם? מֵה נִשִּׁיר?
הֵם עוֹשִׂים זֹאת יִפָּה מֵאִיתָנוּ.
בְּעִצְמָם הֵם כּוֹתְבִים לְהֵם שִׁיר,
וְאִפִּילוֹ סְפָרִים כִּבֵּר נִתְּנוּ...
זֶהוּ טִיב הַפְּלִמְ"ח. הוּא אֵינְנוּ מִשְׁאִיר
כֹּל מִלֵּאכָה לִ"שֵׁלָא מִשְׁלָנוּ"...

אֲבֵל כִּכָּה יִגַּד נָא לֵאמֹר :
נְעָרִים, לְהוּי נָא יְדוּעֵ-
בֵּין חֲגִיו הַגְּדוּלִים שֶׁל הַדּוֹר
אֵין יִפָּה מִחֲגֻכֶם הַצְּנוּעֵ.
לְמוֹלְכֶם הָאִמָּה עַל סִפּוֹ שֶׁל הַדְּרוֹר
מִשְׁתַּחֲוֶה. וּבּוֹכָה. הַבִּינּוּקָ.

משכשך רגליו.

מֵה יִרְבוּ פְּרָחִים בַּחֲרֹף עַל הַיָּרֵךְ,
דָּם הַכְּלִינִית וְכֹתֵם הַכְּרֻכּוֹם,
יֵשׁ יָמִים – פִּי שֶׁבַע אִזּוֹ יִרוֹק הִירֵק,
פִּי שֶׁבַע יָמִים תִּכְלָה הַתְּכַלֵּת בְּמָרוֹם.

גַּם כִּי אֲנִרְשׁ וְאֶהֱלֵךְ שַׁחוּחַ,
וְהִיָּה הַלֵּב לְמִשׁוֹאוֹת זָרִים, -
הָאוֹכֵל לְבַגְד בְּךָ, הָאוֹכֵל לְשִׁכַּח
חֶסֶד נְעוּרִים?

נגן לי ירדן

מלים : י" שרת
לחן : מוני אמריליו

נִגֵּן לִי, יִרְדָּן,
עַל כְּנוֹר מִי הַתְּכַלֵּת.
הַמִּי-נָא כְּנֵרֶת,
גְּלִיךְ לִי פֶּלֶא.
מִמָּרוֹם הָאֵרֶבֶל
לֶךְ תִּפְלָה נְאֻמֶּרֶת,
אוֹסֵף, לֹא אֲשַׁבַּע
לִי עוֹד עֵינַי – כְּנֵרֶת

אַחֲזוֹר אֶסְתַּכַּל בְּךָ, כְּנֵרֶת, כְּנֵרֶת.
כִּי אֵלֶּף פְּנִים לֶךְ מִבְּקָר עַד עֶרֶב.

גִּלְהָ-נָא, גּוֹלָן,
בְּבוֹאָה לִי חוֹרֶת.
חֲשׁוּף וְעֻצּוּב
בְּמִימֶיךָ, כְּנֵרֶת.
בַּחוּט הַיִּרְדָּן
לְגִלְיָל אֵת נִקְשֶׁרֶת,
וְעַל צוּאָרוֹ
לוֹ עֵדִי אֵת, כְּנֵרֶת.

אַחֲזוֹר אֶסְתַּכַּל בְּךָ...

בְּלֵהֵט הַשֶּׁמֶשׁ
אֶטְבֵּל בְּגִלְיָךְ.
אֲנוּחַ, הַהֶלֶךְ,,
בְּצֵל הַרְדּוּפִיךְ.
וְלֵאוֹר הַלְּבָנָה
עֵת אֶקְשִׁיב לֶךְ מוֹזֶרֶת,
אֲשַׁמַּע כְּבַחְלוֹם
הַדְּרַחַל הַמְּשׁוֹרֶרֶת.

אַחֲזוֹר אֶסְתַּכַּל בְּךָ...

כל הפרדסים נותנים כאן ריח
והשקדיות כלן פורחות,
השמש כאן תמיד זורח
על מי תוגה ומנוחות.

ארץ ישראל יפה...

גם לפרחחים אשר בינינו
יש מקום בארץ ישראל,
מן הצרות שלא עלינו
אתה ורק אתה גואל.

בכחול לבן מונף הדגל
ולירושלים כל שירי,
אנחנו שוב עולים לרגל
הו שירי עם ישראל חי.

ארץ ישראל יפה...

חג יובל

מלים : דוד ברק
לחן שיקה פיקוב

אור ירד על הגליל,
מתמוגג לו הכרמל,
הגלבוע שר בגיל,
שר גם עמק זרעאל.

בכנרת צהלה,
הירדן שוטף בהיר,
מרקדת השפלה
וירושלים שיר.

חג, חג, חג יובל
על כל ארץ ישראל,
על כל ארץ ישראל
חג יובל.

צוחקים יחדיו בן
השרון והשומרון,
ביריחו רמון פרח
ואת ניחוחו שלח.

ים המלח כבר מתוק,
על הנגב חג מאיר,
הר סיני פתאום ירוק
ואופירה לי תשיר.

חג, חג, חג יובל
על כל ארץ ישראל,
על כל ארץ ישראל
חג יובל.

הודיה

מלים ולחן : מרדכי זעירא

לויית אותי, ארצי, בלבן שקדיה
בזהר חממתך ומרחבי שדותיך
ושיר נתת פפי הוא שיר ההודיה
להשמיעו הרחק, הרחק מגבולותיך.

והוא שמור בלב, זה שיר הרגבים
וברחבי נכר מולדת לעטפנו
ורבבות אחי, בנניך הטובים
לקשיבו לו דומם ונגעו ממנו.

ועת נשוב, ארצי, שבעי געגועים
צמאים לחמתך, לשפע טובותיך
יחזר לך אז השיר מלב בנים גאים
וטוב יהיה לצעד ברחבי שדותיך.

ארץ ישראל יפה

מלים : דודו ברק
לחן : שייקה פייקוב

נערה טובה יפת עיניים
לנו יש בארץ ישראל
ו"ילד טוב ירושלים"
הו מי פלל ומי מלל.

ותורה אורה כזו יש לנו
וגם הגדה ומגילה,
ואלוהים אחד שלנו
וקול חתן וקול כלה.

ארץ ישראל יפה
ארץ ישראל פורחת
את יושבה בה וצופה
את צופה בה וזורחת.

לנו יש, אחי, הרים אלפים
בס נאוו רגלי המבשר,
וגם מלאך מן השמים
שאת נפשנו הוא שומר.

וחסיד בעיר הזו יש לנו
וגם חילות וגם פרחים,
והברכות כלן שלנו
והבשורות והשבחים.

ארץ ישראל יפה...

והעמק הוא כפתור ופרח
וההר הוא פרח וכפתור,
והצפון שלגים וקרח
והדרום זהב טהור.

שפע מבורך,
הירדן כמו ראי,
קחי משקפת ותראי
את השפע והפרי
פה במזרח.

את עיניך שא מזרחה,
ומולך שוקטת נחה
ארץ הבקעה
על שתי גדותיה.
את עיניך שא מזרחה,
ותראה איך היא צומחת
ועולה מתוך לפי-אלפי שנותיה

שתי גדות לירדן,
זו פורחת, זו גם כן,
ושכן אל מול שכן
יבולו נושא,
ואדם אל מול אדם
ואולי גם פה גם שם
על האפר והדם ירק יכסה.

ללכת שבי אחריך

מלים : אהוד מנור
לחן : נורית הירש

להולד כל בקר מחדש,
עם כל מלת פרידה למות מעט,
ולחביא אל העולם עוד בן ובת
בארץ של חלב, מרור ודבש.

ללכת שבי אחריך,
לנשום את השמש הצורב,
לחלום אותך מול שמיך,
לכאוב אותך - ושוב להתאהב.

לשאת חלום מבטן מדורות,
לשאול באביביך נחמה
לחיות על פני ובתוכי האדמה
הנוראה והיפה הזאת.

ללכת שבי אחריך...

עם ערב הד קולנו יעלה,
מבקר יום אלינו הוא יבוא.
ופדיוננו נראה עד בוא ערבנו.
מתי סכת שלומך עלינו תגלה?

ללכת שבי אחריך...

אם אשכחך

מלים : מ. מנדל דוליזצקי
לחן : עממי

ציון תמתי, ציון חמדתי

שלום על ישראל

מלים : דודו ברק
לחן : אפי נצר

הדליקו אור ברחובות
ושיר שמרו בעיר,
מחר על פני כל התקוות
יפציע יום בהיר,
משובכים יגביה אז
רבוא יוני-לבן
ושמש נקיה מפז
תקרא מתוך ענן:

שלום, שלום,
שלום על ישראל,
אמרו, אמרו שירי הלל,
שלום, שלום על ישראל!

אם למחר שלום יבוא
עד תמו הדורות,
מן הרמה עד הר נבו
הדליקו מדורות,
אז מר להר שלום יאמר
ואור גדול יהל,
כשיום חדש יזרח מחר
על כל בית ישראל,

שלום, שלום...

שלג על עירי

מלים ולחן : נעמי שמר

שלג על עירי כל הלילה נח
אל ארצות החום אהובי הלך
שלג על עירי והלילה קר-
מארצות החום לי יביא תמר

דבש התאנה, מִתְקֵךְ הַחֶרֶב
וארחת גמלים עמוסי כל טוב-
הִנֵּה שׁוֹב יִשׁוּב שֶׁמֶשׁ לִבִּי
ומשם תפוח זהב יביא

שלג על עירי נח כמו טלית
מארצות החום מה הבאת לי?
שלג על עירי, שלג על פְּנֵי
ובתוך הפרי כל געגועי

את עיניך שא מזרחה

מלים : יורם טהרלב
לחן : אורי קריב

אדמה מול אדמה
חממה מול חמה
איך צמח פה בשממה

אני עוד חי אתה
תחזירו לי אותה
כמו שהיא היתה

היתה או לא היתה
אני עוד חי אתה
תחזירו לי אותה
את ארץ הצבר

כובע טמבל חקי פוני ותלתל
גזוז חמוץ מתוק עמוד אחד חשמל
סרט ופלאפל בקושי חצי מיל
חלב בתוך בקבוק כל בקר כרגיל.

היתה או לא היתה...

יש לי חג

מלים ולחן : נעמי שמר

כשתאלם תרועת הפסטיבלים
ילבלבו שירי אהבתי
אני יכול לשמוח איך שבא לי
וזהו זה החג האמיתי

יש לי יום יום חג
יש לי יום יום חג
יש לי יום יום חג
הללויה

התינוקות פתאום יודעים ללכת
ובני השש יודעים פתאום לקרוא
והאופה אופה לי את הלחם
וזהו זה החג בהדרו

יש לי יום יום חג...

הנה היום חלף הלך הגשם
ובמרום חמה גדולה תלויה
אל החלון חמדת נפשי ניגשת
וזה כל החג – הללויה

יש לי יום יום חג...

הללויה בגלל דברים כאלה
הללויה אני עדין שר
הללויה יום יום ואין זה פלא
ההללויה לחג שלא נגמר

יש לי יום יום חג...

לך נפשי מרחוק הומיה.
תשכח ימינו אם אשכחך, יפתי,
עד תִּפְאֵטָר בּוֹר קִבְרֵי עָלֵי פִּיָּה.

תדבק עד מותי לחפי לשוני,
אם לא אֶזְכְּרֶכִי, בת-ציון הנִּשְׁמָה:
ייבש לבבי מִחֲלֵי, מְעֵנִי,
אם תיבש על עֲנִיָּךְ דמעתי החֲמָה.

יהרס בית חֲמָרִי, תהי נפשי לכלימה,
אם יסור מְעֵינִי מראה הריסותיך.
יהי גרוני כְּמֶקֶךְ, אֶכּוֹל עֵשׂ וְרִמָּה,
אם קולי לא אשא לבכות עֲנִיָּתְךָ.

לא אשכחך ציון לא אשכחך תמתי,
את, כל עוד אֶחֱי, תִּחַלְתֵּי וּשְׁבָרֵי,
ועת כי אָמוּתָהּ, בְּךָ תמיד, יִפְתֵּי,
תהינה שְׁפִתוֹתַי דוֹבְבוֹת בְּקִבְרֵי.

ביתי אל מול גולן

מלים : יוסף נצר
לחן : חיים ברקני

איני יודע איך הומים היערות,
איך מתכסים גגות בשלג המרעיף.
לי צאלון נגן, נגן על סערות
וכליל-החרש מספר לי על אביב...

כאן ביתי
אל מול גולן,
עטור מטע וְכָרֶם,
כי אני
נולדתי כאן
עם עץ הצאלון, על דשא הגנון
השקנו יחד הירמוך עכור-הזרם
כפרי הדומים שנערת משיוף,
כממטרות תחתן סובבתי בשרב,
כצפורים שהעירוני בקולן-
כאן ביתי
אל מול גולן
אל מול גולן ביתי.

כשהתגיסתי, כך אמרתי לצבא,
תנו לי רק הגה ואטוס עד קצה עולם;
די לי כך לגדל כפרח חממה,
אך העינים שוב בקשו את הגולן.

כאן ביתי...

ארץ הצבר

ארץ ושמים ירק ומדבר
ליד מגדל של מים בין שבילי עפר
שם אני נולדתי שם לבי נשבר
ביום שבו לקחו לי את ארץ הצבר.

היתה או לא היתה

הלאה

מלים ולחן : נעמי שמר

בסך הכל אנחנו די לבד
נכון שלא כולנו למד-וו
אבל אני בכל זאת מאוהב
אז הלאה

בסך הכל רציתי לברך
החטיפו לי על שוק ועל ירך
אבל אני בכל זאת אברך
גם הלאה

הלאה

ימי כקדם

הלאה

שירי מולדת

הלאה

האדמה רועדת

והמדינה רוקדת

הלאה

עד אור הבוקר

הלאה

כבר לא תינוקות

הלאה הלאה הלאה

אולי כמו לולין על חבל דק
נסייתי לעבור את המרחק
ולא להסתנור מן הזרקור
וחוץ מזה עוד לנגן כנור

אולי כמו שחין שכבר שחה
חמש-מאות ברכות ועוד ברכה
והוא צמא לרגע מנוחה
והלאה - הלאה

לא תנצחו אותי

מלים ולחן : נעמי שמר

מחלוני אני רואה
רחוב כמו נהר גואה
ואנשים לעבודת-
יומם הולכים
ותינוקות של בֵּית-רַבֵּן
עם הילקוט שעל גבם
ובידיהם כמה
ענפי-הדס פורחים
פתאום זה בא ומתבהר
ולעצמי אני אומר
לא תנצחו אותי
לא מנצחים אותי כל-כך מהר

מחלוני אני רואה
מטוס ממריא, מטוס דוֹאָה
ומתחבא בעננים
הרחוקים
אני שומע מכונה
במנגינה הנכונה
שמתגלגלת בחוצות
וּבְשִׁקִים
פתאום זה בא ומתבהר
ולעצמי אני אומר
לא תנצחו אותי
לא מנצחים אותי כל-כך מהר

בחלוני אביב וסתו
ויום גשום ויום שרב
ואור וחשך ויחיד
ומקהלה
זה מתערבב - זה מתערבל
שירי קינה - שירי הלל
ולפעמים זו המולה אחת גדולה
אבל פתאום זה מתבהר
ולעצמי אני אומר
לא תנצחו אותי
לא מנצחים אותי כל-כך מהר

התחדשות

מלים ולחן : נעמי שמר

רוח צפונית ורוח דרומית

מילים : אהוד מנור
לחן : נורית הירש

היום, היום עולים פרחי הגפן
נצת הרימון מול פרחי התמר
היום התאנה פגיה חונטת
ממש כמו שנכתב וכמו שנאמר :

רוח צפונית יפה לחטים
אך קשה לזיתים עת ינצו
רוח דרומית קשה לעתים
אך יפה לגפנים עת יקיצו

היום, היום צומחת השיבולת
גדלים גרעיני שעורה וחיטה
וגשם אחרון צונח מול שמש
ממש כמו שיעור מולדת בכתה.

רוח צפונית יפה לחטים
אך קשה לזיתים עת ינצו
רוח דרומית קשה לעתים
אך יפה לגפנים עת יקיצו

היום, היום אני הולך ברגל
בשביל העולה בין שדות וכרמים
היום אני אראה את קרת הסלע
ממש כמו אבותי לפני ימים רבים.

רוח צפונית יפה לחטים
אך קשה לזיתים עת ינצו
רוח דרומית קשה לעתים
אך יפה לגפנים עת יקיצו

עיפות בלתי מוסברת
פיק ברכים לא מובן
זו שעה שלא חוזרת
לעולם – אבל
בלבך אתה יודע
שמעבר לפנה
אהבה חדשה
ממתינה

אחרי החגים יתחדש הכל
יתחדשו וישבו ימי החול
האוויר העפר המטר והאש
גם אתה
גם אתה
תתחדש

בגנך פורחים לפתע
בערבוביה גמורה
עץ החלומות
ועץ הדעת טוב ורע
הסתכל על כליך שהשארית בחצר –
הפטיש -
הסֶלֶם -
המעדר

אחרי החגים יתחדש הכל...

במסע שלא נגמר
בין שדות הצל ושדות האור
יש נתיב שלא עברת
ושתעבור
שעון החול שעון חפִּיד
מאותת לך עכשיו
לְמַד-דָּלַת
לְמַד-הָא
לְמַד-וְ

אחרי החגים יתחדש הכל...

אליעזר בן יהודה

מלים : ירון לונדון
לחן : מתי כספי

גן השקמים

מלים : יצחק יצחקי
לחן : יוחנן זראי

שיעור מולדת

מלים : עלי מוהר
לחן : אפרים שמיר

שיר העמק

מלים : נתן אלטרמן
לחן : דניאל סמבורסקי

באה מנוחה ליגע

האורח

מלים ולחן : נעמי שמר

אם בשער יש אורח
שְׁנַחַת מְעַבְרֵי ים
מה נציע לאורח
בְּבוֹאוֹ מְשִׁים?

טנא ירוק – פרח לבן
יין אדום – פת במלח
זה מה שיש
שב אתנו כאן

שב אתנו – זה הבית
תריס פתוח למדבר
שב אתנו כבן בית
לא כהלך זר –

טנא ירוק...

והלב הזה הפתי
שאף פעם לא יִחְכֵּים
שוב נדלק ושוב מריע
אל המרחקים
טנא ירוק...

האורחים הולכים הביתה
תריס פתוח שוב נסגר
השֶׁלַחַן נְעוּר וריק ו-
זה מה שנשאר –

טנא ירוק...

זה מה שיש כאן
זה מה שיש כאן

ועוד:

בוא בשלום

מלים : רחל שפירא
לחן : נורית הירש

אנשי הגשם

מלים : רחל שפירא
לחן : נחום הימן

הבלדה על יואל משה סלומון ושלושת

רעיו

מלים : יורם טהרלב
לחן : שלום חנוך